

Ștefan OPREA

Clovni și raze de soare

Într-un film din 1970, *Clovnii*, Fellini aducea un emoționant omagiu unei arte pe cale de dispariție; era un adevărat ritual închinat cercului, care pierdea – din cauza invaziei tehnicii și a performanței sportive – arta comicului pur și ingeniozitatea poetică. Marele regizor își extindea însă reflecția asupra artei în general, asupra bătrâneții și morții, asupra tainicelor izvoare ale miracolului. Două decenii mai târziu, dramaturgul Matei Vișniec, în piesa sa *Angajare de clovn*, ne reamintește opera felliniană, aducându-i un omagiu nemărturisit; a scris-o atunci când și-a dat seama – ca și Fellini – că timpul comediei, al râsului nestăpânit și sincer a trecut, că nu mai e loc pentru așa ceva și că, deci, artistul comic, clovnul trebuie să dispară.

Dar iată că mai sunt și visători incorrigibili și artiști care mai cred că virtuțile acestei arte mai pot oferi spectatorului de azi momente de încântare, de veselie, de haz autentic. Unul dintre aceștia e Constantin Brehnescu, regizor al Teatrului „Luceafărul”. Împreună cu colegul său Ion Agachi a scris scenariul *Clovnii*, pe care îl revalorifică acum, după ce, în urmă cu foarte mulți ani, îl pusese în scenă pentru prima dată, într-un spectacol care a ținut afișul mai mult de 15 ani. *Remake*-ul de acum, de pe aceeași scenă a „Luceafărului”, e un spectacol plin de fantezie, de ritm și culoare, antrenant, destinat tuturor vârstelor – tuturor celor care știu să prețuiască puritatea comicului, să se lase antrenate de inventivitatea histrionică, de nevinovăția poznelor clownești, de trucurile și giumbușlucurile hazlii, de cascadele de surprize și naivități cu subtext, de virtuozitatea mișcărilor și gesticii etc.

Cinci actori – Ionela Arvinte (*Nimbo*), Cristian Gheorghiu (*Bimbo*), Carmen Vărgă (*Zimbo*), Viorel Vârlan (*Rimbo*) și Emanuel Florentin (*Fluierimbo*) – se dezlănțuie, timp de o oră, cu umor, cu performanțe gimnastice, cu creativitate specifică cercului, creând o bună dispoziție molipsitoare, care trece de pe scenă în sală și invers, fără nici o opreliște.

Regizorul Constantin Brehnescu, inventiv și rafinat în elaborările sale, a creat și acum

o imagine scenică plină de dinamism, de antren continuu, valorificând disponibilitățile actorilor și adunând într-o sinteză cuceritoare contribuțiile colaboratorilor săi: Radu Ștefan (muzica), Constantin Butoi (scenografia), Ligia Cosoi (dansurile), Constantin Bălan, Ion Hrebenciuc (luminile).

Cea de-a doua premieră a avut loc la sala mică a Teatrului și a adus în prim-plan *marioneta* – mijloc de expresie artistică folosit, din păcate, prea rar, chiar în teatrele pentru copii. Piesa aleasă de actorul-regizor Toma Hogeș pentru acest spectacol – *O rază de soare* de Al. T. Popescu – este de o mare delicatețe a sentimentelor, propunând o temă ce părea uitată, acoperită de valul de violență din spectacolele și filmele actuale; e tema prieteniei. Dramaturgul o tratează cu o simplitate emoționantă, atingând esența relațiilor interumane la nivelul de înțelegere al vârstelor crude, al copiilor. Prietenia dintre un șoricel și o păpușă-balerină de porțelan – așa cum ne-o prezintă scriitorul și cum izbutesc să ne-o înfățișeze creatorii spectacolului – urcă toate treptele frumuseții și emoției; este o dovadă că temele mari pot fi tratate convingător și cu mijloace aparent mici, cum sunt păpușa și marioneta.

Toma Hogeș își dezvăluie, ca regizor, adevărate valențe poetice, o sensibilitate conținută și o gândire scenică sigură. Colaborarea lui cu scenografa Axenti Marfa l-a ajutat să-și pună în valoare aceste calități, decorul și luminile contribuind decisiv la rafinamentul imaginii de ansamblu a spectacolului, la crearea atmosferei de miraj, de poezie și vis, muzica (Anda Tăbăcaru-Hogeș) venind să împlinească și să nuanțeze inspirat demersul scenic.

Reușita deplină a spectacolului stă însă în profesionalitatea și talentul actrițelor – marionetiste Doina Iarcuczewicz, Liliana Mavriș-Vârlan și Gabriela Andrei, toate excelente în mânăuirea marionetelor, ca și în interpretarea textului: voci cultivate, rostire limpede, cu nuanțări fine, sensibilitate și culoare în conturarea personajelor.

Aceste două premiere marchează un moment fast al Teatrului „Luceafărul”, situându-l într-o relație excelentă cu publicul său, căruia îi oferă prilejuri de bună dispoziție, de vis și fantezie și, nu în ultimul rând, de rodnică meditație.